

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, dnia 10 lipca 2018 r.

IV.7000.288.2016.AGR

**Sąd Najwyższy
Izba Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych
Warszawa**

za pośrednictwem
Sądu Rejonowego w .....
Wydział I Cywilny

Wnioskodawca:

Uczestnicy:

Skarżący: Rzecznik Praw Obywatelskich

Sygn. akt

**SKARGA NADZWYCZAJNA
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

od postanowienia Sądu Rejonowego, Wydział I Cywilny z dnia 10 kwietnia 2000 r., stwierdzającego nabycie spadku po ..... zmarłej w dniu 13 kwietnia 1991 r. w ..... ostatnio stale zamieszkałej w ....

Na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 958 ze zm.) w zw. z art. 115 § 1 i § 1a i art. 89 § 1 *in princ.* ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.), z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa

prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, **wnoszę skargę nadzwyczajną, zaskarżając** przywołane wyżej orzeczenie Sądu Rejonowego **w całości**.

Na podstawie art. 89 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym zaskarżonemu postanowieniu zarzucam **rażące naruszenie prawa procesowego poprzez niewłaściwe zastosowanie** art. 669 w zw. z art. 677 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego, w następstwie pominięcia dyspozycji art. 199 § 1 pkt 2 *in fine* w zw. z art. 13 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, poprzez wydanie rozstrzygnięcia o stwierdzeniu nabycia spadku, mimo iż sprawa o tym samym przedmiocie została już wcześniej prawomocnie rozpoznana, tj. wobec nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy faktu, iż w obrocie w chwili zainicjowania postępowania w sprawie: ..... funkcjonowało już prawomocne postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 23 czerwca 1995 r. (sygn. akt ....), stwierdzające nabycie spadku po ..... , zmarłej w dniu 13 kwietnia 1991 r. w....., ostatnio stale zamieszkałej w...

Niezależnie od powyższego – stosownie do treści art. 89 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – przedmiotowemu orzeczeniu zarzucam **naruszenie konstytucyjnej zasady zaufania do państwa oraz zasady bezpieczeństwa prawnego**, wywodzonych z art. 2 Konstytucji RP oraz **konstytucyjnego prawa do dziedziczenia**, chronionego w ramach art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP, jak i **konstytucyjnego prawa do sądu**, wyrażonego w ramach art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, z uwagi na wydanie drugiego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po ....., odmiennie rozstrzygającego kwestię dziedziczenia po zmarłej, co wobec funkcjonowania w obrocie dwóch rozstrzygnięć tej samej sprawy nie pozwala na uznanie, iż zainteresowani uzyskali wiążące stanowisko sądu powszechnego orzekającego w sprawie. Został w ten sposób stworzony stan niepewności prawnej, w ramach którego uczestnicy postępowań nie mogą legitymować się jednoznacznym i nie budzącym wątpliwości potwierdzeniem nabycia uprawnień spadkowych, co w istocie skutkuje pozbawieniem ich możliwości skutecznej realizacji uprawnień majątkowych nabytych na podstawie dziedziczenia.

Mając na uwadze powyższe, w oparciu o dyspozycję art. 398⁴ § 1 pkt 3 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie

Najwyższym, **wnioskuje o uchylenie** przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 115 § 2 w zw. z art. 91 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2000 r., wydanego w sprawie ozn. sygn. akt .... i **odrzućcie wniosku** ..... z dnia 24 marca 2000 r. na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 *in fine* w zw. z art. 13 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, albowiem naruszone w sprawie zasady i prawa, określone w Konstytucji RP, jednoznacznie przemawiają za wydaniem takiego rozstrzygnięcia, mimo upływu okresu pięciu lat od chwili uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia.

UZASADNIENIE

I. Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2000 r. Sąd Rejonowy na wniosek ..... przy uczestnictwie ....., stwierdził nabycie spadku po ..... zmarłej w dniu 13 kwietnia 1991 r. w..... Sąd potwierdził, iż spadek po zmarłej wraz z wchodzącym w jego skład gospodarstwem rolnym nabyli na podstawie ustawy mąż ..... oraz dzieci: ....., ... i ..... - po ¼ części każdy ze wskazanych spadkobierców (k. 13 akt sprawy: Sądu Rejonowego). Przedmiotowe postanowienie uprawomocniło się wobec niezłożenia przez strony apelacji.

Należy wskazać, iż przywołane rozstrzygnięcie zapadło, mimo iż w chwili złożenia wniosku przez w obrocie funkcjonowało już prawomocne postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po ....., zmarłej w dniu 13 kwietnia 1991 r. w .... Wymaga podkreślenia, iż Sąd Rejonowy w dniu 23 czerwca 1995 r. w sprawie: z wniosku ....., przy udziale: ..... stwierdził, iż spadek po zmarłej ..... nabyli na podstawie ustawy mąż.....oraz dzieci: ....., ... i ..... – po ¼ części każdy ze spadkobierców, przy czym Sąd Rejonowy potwierdził, iż wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne odziedziczył na podstawie ustawy mąż ..... w całości (k. 26 akt sprawy: Sądu Rejonowego). Także i to postanowienie spadkowe uprawomocniło się na poziomie Sądu I instancji, bowiem żadna ze stron nie skorzystała z prawa do złożenia apelacji w sprawie.

Ponadto przed Sądem Rejonowym toczyło się postępowanie w sprawie: .... ze skargi ..... o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2000 r. o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej .....

Postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy odrzucił skargę (k. 81 akt sprawy: Sądu Rejonowego). Na wskazane postanowienie nie zostało złożone zażalenie przez żadną ze stron.

Z uwagi na śmierć ..... (wnioskodawczyni w sprawie: .....) oraz pierwotnego uczestnika ....., w chwili obecnej istnieje potrzeba wskazania uczestników sprawy o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej ..... przy uwzględnieniu następców prawnych zmarłych stron postępowania. W tym zakresie Rzecznik Praw Obywatelskich uwzględnił krąg uczestników ustalony przez Sąd Rejonowy w sprawie dotyczącej rozpoznania skargi o wznowienie postępowania w sprawie.....

II. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich zaskarżone postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2000 r. zapadło wskutek rażącego naruszenia prawa procesowego. Zgodnie z treścią art. 669 Kodeksu postępowania cywilnego sąd spadku wydaje postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po przeprowadzeniu rozprawy, na którą wzywa wnioskodawcę oraz osoby mogące wchodzić ..... w rachubę jako spadkobiercy ustawowi i testamentowi. Stosownie zaś do treści art. 677 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego sąd stwierdza nabycie spadku przez spadkobierców, choćby były nimi inne osoby niż te, które wskazali uczestnicy, przy czym w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku sąd wymienia spadkodawcę oraz wszystkich spadkobierców, którym spadek przypadł, jak również wysokość ich udziałów. Sąd Rejonowy w sprawie: ..... pozytywnie zastosował wskazane przepisy postępowania ..... i przeprowadził postępowanie w sprawie z wniosku ..... o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej ....., wydając rozstrzygnięcie merytoryczne, mimo iż ta sama sprawa została wcześniej prawomocnie rozpoznana pod sygn. akt ....., Należy podkreślić, iż w realiach omawianej sprawy cywilnej samo przeprowadzenie postępowania cywilnego w zakresie wniosku złożonego przez ..... było niedopuszczalne. Sąd Rejonowy pominął bowiem dyspozycję art. 199 § 1 pkt 2 *in fine* Kodeksu postępowania cywilnego, która z mocy art. 13 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym dotyczącym stwierdzenia nabycia spadku. Zgodnie z pominiętym przepisem proceduralnym sąd spadku winien odrzucić wniosek o stwierdzenie nabycia spadku, jeżeli sprawa dotycząca stwierdzenia nabycia spadku po tej samej osobie została już prawomocnie rozpoznana. Należy mieć na uwadze, iż

wyznacznikiem przedmiotowym powagi rzeczy osądzonej prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku pozostaje osoba spadkodawcy. Stąd też postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tej samej osobie mają ten sam przedmiot rozstrzygnięcia (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2012 r., sygn. akt III CZP 81/11, OSNC 2013/1/1). Tak jednoznacznie określona norma proceduralna nie znalazła zastosowania w sprawie. Sąd Rejonowy pominął wyraźny zakaz ustawowy, który nie pozwala na prowadzenie postępowania po raz drugi w tej samej sprawie. Zapadłe rozstrzygnięcie pozostaje zatem w wyraźnej i oczywistej sprzeczności z treścią odpowiednio stosowanego art. 199 § 1 pkt 2 *in fine* Kodeksu postępowania cywilnego, który błędnie nie znalazł zastosowania w sprawie. Pominięcie tegoż przepisu postępowania doprowadziło do błędnego zastosowania dyspozycji art. 669 w zw. z art. 677 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego. Ujawnione w przedmiotowej sprawie uchybienie proceduralne ma charakter ewidentny, oczywisty, jasny i bezsporny. Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich oznacza to, iż w przedmiotowej sprawie zaktualizowała się podstawa skargi nadzwyczajnej, określona w ramach 89 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (rażące naruszenie prawa wskutek niewłaściwego zastosowania przepisów postępowania).

III. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich wskazane rażące uchybienie proceduralne doprowadziło do sytuacji prawnej, w ramach której w obrocie funkcjonują dwa sprzeczne ze sobą prawomocne postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tej samej osobie. Taki stan prawny winien być kwalifikowany jako naruszenie zasad i praw określonych w Konstytucji RP (podstawa skargi nadzwyczajnej, określona w ramach art. 89 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Wskutek wydania przez Sąd Rejonowy postanowienia z dnia 10 kwietnia 2000 r. doszło do naruszenia konstytucyjnej zasady zaufania do państwa oraz zasady bezpieczeństwa prawnego, wywodzonych z art. 2 Konstytucji RP (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 października 2001 r., sygn. akt SK 8/00, OTK 2001/7/211; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2007 r., sygn. akt SK 54/06, OTK-A 2007/3/23). Zgodnie z tymże przepisem konstytucyjnym Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. W ocenie Rzecznika ochronie konstytucyjnej na podstawie art. 2 Ustawy Zasadniczej niewątpliwie podlega także zaufanie uczestników obrotu

do stanu prawnego ukształtowanego prawomocnym rozstrzygnięciem sądowym. Osoby pozostające w kręgu oddziaływania postanowienia stwierdzającego nabycie spadku po danej osobie, mają prawo oczekiwać, iż w przypadku skierowania wniosku o ponowne rozpoznanie tej samej sprawy procedujący na podstawie przepisów ustawowych sąd powszechny będzie respektował fakt uprzedniego uprawomocnienia się rozstrzygnięcia stwierdzającego nabycie spadku po określonej osobie. Innymi słowy bezpieczeństwo prawne w zakresie prawa spadkowego wymaga, by jakakolwiek modyfikacja konsekwencji prawnych, wynikających z prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, następowała w ramach postępowań, mających na celu korektę już funkcjonującego w obrocie prawomocnego postanowienia spadkowego. W tym kontekście pożądane pozostaje zachowanie przez sąd spadku należytej czujności procesowej, celem uniknięcia prowadzenia postępowania dotyczącego stwierdzenia nabycia spadku po danej osobie bez stosownego (proceduralnego) odniesienia się do faktu wcześniejszego rozpoznania tożsamej sprawy przez sąd powszechny. Na gruncie art. 2 Konstytucji RP istota prawomocnego rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd implikuje samo ograniczenie możliwości jego zmiany jedynie do sytuacji, w ramach której uprawniony podmiot korzysta z przewidzianych ustawą nadzwyczajnych środków zaskarżenia. Tymczasem w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy rozpoznał wniosek ..... tak, jakby sprawa cywilna, dotycząca stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej ....., nigdy wcześniej nie była rozpoznawana przez sąd. Tak więc, zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich samo błędne rozpoznanie sprawy z wniosku ....., jako pierwotnej sprawy dotyczącej stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej ....., stanowi naruszenie konstytucyjnej zasady zaufania do państwa (działającego w jego imieniu sądu powszechnego) oraz konstytucyjnej zasady bezpieczeństwa prawnego, która w zakresie prawa spadkowego wyraża się w możliwości układania przez spadkobierców swych istotnych spraw życiowych bez obawy, że sąd łamiąc jednoznaczny zakaz proceduralny może wydać drugie (równoległe) postanowienie, określające porządek dziedziczenia po danej osobie, w sposób odbiegający od treści wcześniejszego prawomocnego postanowienia spadkowego.

Ponadto samo funkcjonowanie w obrocie dwóch postanowień Sądu Rejonowego, odmiennie stwierdzających nabycie spadku po tym samym spadkodawcy, stanowi naruszenie przysługującego uczestnikom postępowania o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej ..... konstytucyjnego prawa do sądu. Zgodnie z treścią art. 45 ust. 1 Konstytucji RP każdy

ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Istota prawa do sądu sprowadza się więc do zapewnienia ochrony sądowej w sprawach dotyczących sfery praw lub wolności danego podmiotu (por. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 kwietnia 1999 r., sygn. akt Ts 24/99, OTK 1999/6/130). Jest to jedno z podmiotowych praw podstawowych jednostki i jedna z fundamentalnych gwarancji praworządności w demokratycznym państwie prawa. Prawo do sądu, wedle utrwalonego orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego obejmuje: prawo dostępu do sądu (prawo do uruchomienia procedury przed właściwym, niezależnym, bezstronnym i niezawisłym sądem); prawo do właściwej procedury przed sądem; prawo do wiążącego rozstrzygnięcia sprawy. To właśnie ten ostatni aspekt nabiera wyjątkowego znaczenia w przedmiotowej sprawie, gdzie mamy do czynienia z dwoma prawomocnymi rozstrzygnięciami spadkowymi, odmiennie określającymi stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej ..... W potwierdzonej sytuacji procesowej trudno o uzasadnione stwierdzenie, iż uczestnicy przeprowadzonych postępowań uzyskali wiążące rozstrzygnięcie zainicjowanej sprawy spadkowej, skoro Sąd Rejonowy wydał dwa niezależne od siebie postanowienia dotyczące tego samego przedmiotu.

Jednocześnie, zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich, wskutek uprawomocnienia się zaskarżonego postanowienia doszło do uszczerbku w zakresie przysługującego spadkobiercom ..... konstytucyjnego prawa do dziedziczenia. W świetle art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP samo stosowanie przepisów ustawowych (norm materialnych i proceduralnych) winno gwarantować spadkobiercom należyłą ochronę prawną w zakresie uprawnień przysługujących im z tytułu dziedziczenia. W tym kontekście instytucja stwierdzenia nabycia spadku stanowi instrument prawny, dzięki któremu w obrocie może się urzeczywistnić stosowna ochrona sfery prawnej spadkobierców. Samo stwierdzenie praw do spadku na drodze postępowania sądowego ma charakter deklaratoryjny. Jakkolwiek kwalifikacja prawna spadkobiercy w sporze między nim a innym spadkobiercą może być udowodniona na zasadach ogólnych, to jednak stwierdzenie nabycia spadku pozostaje wyłącznym dowodem prawa spadkobiercy do spadku wobec tych osób trzecich, które nie roszczą sobie prawa do spadku. Postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku legitymuje spadkobiercę wobec osób trzecich. Wywiera ono znaczący skutek materialnoprawny dla spadkobiercy, jeśli chodzi o jego działanie na zewnątrz w stosunku do osób trzecich, które nie

roszczą sobie praw do spadku. W szczególności więc w sprawach o wierzytelność spadkową lub o wydanie rzeczy należącej do spadku wytoczonych przeciwko takim osobom spadkobierca, w razie zakwestionowania jego przymiotu przez pozwanych, będzie musiał uzyskać postanowienie stwierdzające jego kwalifikację prawną. Uzyskanie stwierdzenia nabycia spadku pozostaje także niezbędne w przypadku postępowania wieczystoksięgowego oraz administracyjnego. Brak stosownego stwierdzenia nabycia spadku stanowi przeszkodę do ujawnienia następstwa prawnego spadkobiercy po zmarłym spadkodawcy. W postępowaniu administracyjnym zaś organ administracji publicznej nie jest władny do samodzielnego ustalenia następstwa prawnego po zmarłej osobie. Następstwo to powinno być wykazane według przepisów prawa cywilnego, a więc w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku lub w drodze notarialnego poświadczenia dziedziczenia (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 16 stycznia 2002 r., sygn. akt I SA 1421/00, ONSA 2003/3/64; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2011 r., sygn. akt III CSK 221/10, OSNC-ZD 2012/2/38; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 24 listopada 2005 r., sygn. akt I SA/Wa 1991/04, Lex nr 213429; Piotr Borkowski. Komentarz do zmiany art.1027 Kodeksu cywilnego wprowadzonej przez Dz.U. z 2007 r. Nr 181 poz. 1287, LEX; Elżbieta Niezbecka. Komentarz do art. 1027 Kodeksu cywilnego, LEX, stan prawny: 15 czerwca 2015 r.).

Należy zatem mieć na uwadze, iż w przypadku funkcjonowania dwóch prawomocnych postanowień dotyczących stwierdzenia nabycia spadku po tej samej osobie, spadkobiercy nie mogą w obrocie legitymować się jednoznacznym sądowym potwierdzeniem uprawnień nabytych tytułem dziedziczenia. Ochrona prawna gwarantowana na gruncie Konstytucji staje się iluzoryczna, bowiem instytucja stwierdzenia nabycia spadku w takiej sytuacji nie może zrealizować przypisanych jej systemowo celów. Wobec faktu, iż postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2000 r. zapadło mimo wcześniejszego prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy stwierdzenie nabycia spadku po ..... postanowieniem tegoż Sądu z dnia 23 czerwca 1995 r. doszło do nieuprawnionej ingerencji w zakres ochrony prawnej przysługującej uczestnikom obu postępowań na gruncie Ustawy Zasadniczej, bowiem w chwili obecnej nie jest możliwe należyte zrealizowanie przez nich nabytych na podstawie dziedziczenia uprawnień majątkowych. Na wystąpienie takich trudności w praktyce wskazuje zresztą jednoznacznie materiał zgromadzony w aktach

sprawy. Otóż z samego wniosku ..... o uchylenie postanowienia spadkowego oraz z treści protokołu jej przesłuchania na rozprawie w dniu 2 czerwca 2016 r. (k. 3 i 53 akt sprawy) wynika, iż z powodu funkcjonowania w obrocie dwóch postanowień spadkowych zainteresowana nie mogła uregulować spraw majątkowych na wypadek śmierci ojca, ...

IV. W świetle wyżej przedstawionych zarzutów samo złożenie przez Rzecznika Praw Obywatelskich niniejszej skargi nadzwyczajnej od postanowienia Sądu Rejonowego Wydział I Cywilny z dnia 10 kwietnia 2000 r, pozostaje konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej (art. 89 § 1 *in princ.* ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Istnienie dwóch postanowień stwierdzających nabycie spadku po ..... stanowi przejaw rażącej wadliwości prawnej, zaistniałej w procesie sądowego stosowania prawa, która ze względu na konieczność ochrony porządku prawnego oraz powinność zapewnienia należytej ochrony uprawnień przysługujących spadkobiercom uzasadnia odstępstwo od zasady stabilności prawomocnego rozstrzygnięcia.

Należy wskazać, iż skorzystanie przez Rzecznika z uprawnienia do złożenia skargi nadzwyczajnej pozostaje konieczne dla przywrócenia ładu w stosunkach prawnych między spadkobiercami, bowiem zaskarżone postanowienie spadkowe w chwili obecnej nie może być już uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia (realizacja warunku dopuszczalności skargi nadzwyczajnej przewidzianego w art. 89 § 1 *in fine* ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym). Warto mieć na uwadze, iż w zaistniałym w sprawie przypadku (funkcjonowanie w obrocie dwóch sprzecznych ze sobą postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku), zgodnie z treścią uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2012 r., posiadającej status zasady prawnej (sygn. akt III CZP 81/11; OSNC 2013/1/1), przepis art. 679 Kodeksu postępowania cywilnego nie stanowi podstawy uchylenia kolejnego prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy. Istnienie dwóch lub więcej prawomocnych postanowień o stwierdzeniu nabycia spadku po tym samym spadkodawcy uzasadnia wznowienie postępowania na podstawie art. 403 § 2 w związku z art. 13 § 2 lub art. 524 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego. W świetle zaś treści art. 408 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z dyspozycją art. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy -

Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z dnia 31 stycznia 2017 r.), w potwierdzonym w sprawie przypadku po upływie lat pięciu od dnia uprawomocnienia się orzeczenia nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem sytuacji, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana. Analiza akt sprawy Sądu Rejonowego zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich w żadnej mierze nie wskazuje, iż którakolwiek ze stron postępowania została pozbawiona możliwości działania lub też nie była należycie reprezentowana w toku sprawy. Należy zatem wskazać, iż termin określony w ramach art. 408 Kodeksu postępowania cywilnego, w brzmieniu sprzed ostatniej nowelizacji, upłynął w podniesionej sprawie cywilnej, przez co samo skorzystanie z możliwości złożenia skargi o wznowienie postępowania pozostaje wyłączone. W chwili obecnej jedynym środkiem prawnym, z którego skorzystanie może doprowadzić do wyeliminowania z obrotu drugiego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej ..... pozostaje skarga nadzwyczajna.

Z uwagi na fakt, iż zaskarżone postanowienie zostało wydane w dniu 10 kwietnia 2000 r. szczególną podstawę dla złożenia przez Rzecznika Praw Obywatelskich skargi nadzwyczajnej stanowi art. 115 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.). Mimo upływu 5 lat od dnia uprawomocnienia się zakwestionowanego postanowienia Sądu Rejonowego, w ocenie Rzecznika istnieje konieczność jego uchylenia przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 91 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, bowiem jednoznacznie przemawia za tym względ na potrzebę zapewnienia poszanowania konstytucyjnej zasady zaufania do państwa oraz konstytucyjnej zasady bezpieczeństwa prawnego, jak i sama konieczność respektowania - w odniesieniu do uczestników przeprowadzonego wadliwie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej ..... - wymogów wynikających z konstytucyjnego prawa do dziedziczenia oraz konstytucyjnego prawa do sądu. Należy podkreślić, iż wniosek ..... został złożony po upływie okresu ponad 4 lat od chwili uprawomocnienia się pierwotnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej ..... W aspekcie proceduralnym istnieje więc konieczność uwzględnienia znaczenia powagi rzeczy osądzonej, wynikającej z wcześniejszego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, co także wskazuje na konieczność uchylenia zaskarżonego postanowienia spadkowego, jako kolejnego orzeczenia w tej samej sprawie. W dalszej zaś kolejności istnieje potrzeba

odrzućenia złożonego przez ..... wniosku z dnia 24 marca 2000 r. o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej ..... (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2012 r., sygn. akt III CZP 81/11, OSNC 2013/1/1 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2012 r., sygn. akt II CSK 697/11, LEX nr 1293732; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2013 r., sygn. akt IV CSK 732/12, LEX nr 1375471).

V. W tym stanie rzeczy niniejsza skarga nadzwyczajna, zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich pozostaje uzasadniona i niezbędna dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Nieuprawnione przeprowadzenie przez Sąd Rejonowy kolejnego postępowania dotyczącego stwierdzenia nabycia spadku po zmarłej ..... zaskutkowało rażącym naruszeniem przepisów postępowania oraz doprowadziło do istotnego naruszenia zasad konstytucyjnych oraz chronionych na gruncie Ustawy Zasadniczej praw przysługujących spadkobiercom. W zaistniałej sytuacji procesowej postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2000 r. powinno zostać uchylone, zaś złożony przez ..... wniosek o stwierdzenie nabycia spadku winien zostać odrzucony na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 *in fine* w zw. z art. 13 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, z uwagi na fakt uprzedniego prawomocnego rozpoznania tej samej sprawy postanowieniem Sądu Rejonowego z dnia 23 czerwca 1995 r.

Mając na uwadze całokształt przedstawionych wyżej okoliczności, wnoszę jak na wstępie.

Załączniki:

- akta sądowe:
- akta sądowe:
- akta sądowe:
- 14 odpisów skargi nadzwyczajnej.